

Eduskunnan talousvaliokunnalle

HE 46/2021 vp: Lausunto koskien hallituksen esitystä eduskunnalle laiksi valtionavustuksesta yritystoiminnan kehittämiseksi vuosina 2021–2028

Teknologiateollisuus ry kiittää mahdollisuudesta lausua asiassa. Lausuntomme on seuraava:

Yleistä

Esityksen tavoitteena on yritystoiminnan kehittämiseksi tarkoitetun avustusjärjestelmän selkeyttäminen, tehostaminen ja vaikuttavuuden parantaminen. Esitys liittyy keskeisiltä osiltaan Euroopan unionin alue- ja rakennepolitiikan ohjelmakauden 2021–2027 alkamiseen vuonna 2021. Avustusten tavoitteena on pienten ja keskisuurten yritysten uudistumisen, kasvun, kilpailukyvyyn ja kansainvälistymisen vauhdittaminen sekä yritysten toimintaympäristön kehittäminen. Erityisenä painopisteenä avustustoiminnassa tulee olla pk-yritysten digitalisaation ja kestävän liiketoiminnan vauhdittaminen.

Esitys on pääpiirteissään hyvä, mutta haluamme nostaa esiin muutaman kehittämiskohteen.

Avustustoiminnan kilpailuneutraliteetti

Yritysten näkökulmasta Suomi on yhtä talousaluetta ja erilaiset tukimahdollisuudet keinotekoisten rajojen eri puolilla jopa naapurikunnissa aiheuttavat kilpailun vääristymistä. Hallituksen esityksessä ei ole tarkasteltu tukien mahdollisia kilpailua vääristäviä vaikutuksia huolimatta lainsäädännön arviointineuvoston tätä koskevasta vaatimuksesta. Tällainen tarkastelu on tarpeen tehdä, ja tehdä avustusjärjestelmästä tarkastelun tulosten perusteella mahdollisimman tasapuolinen.

Arvioinnin läpinäkyvyys ja puolueettomuus

Esityksessä todetaan eri alueiden käyttävän erilaisia kriteerejä ja painotuksia avustusten myönnölle. Viranomaisten tulisi pidättäytyä asettamasta kehittämishankkeiden kohdentumista rajoittavia kriteerejä. Ehdotuksia tulee arvioida toimiala- ja teknologiariippumattomin kriteerein samalla tavalla koko Suomessa ja valita vaikuttavuudeltaan parhaat hankkeet avustusten piiriin.

Digitaalisen ja vihreän siirtymän edistäminen

PK-yritysten tärkeimmät uudistumisen haasteet ovat digitalisaation nopea hyödyntäminen ja kestävien liiketoimintamallien luominen. Nämä tulee huomioida keskeisinä yritysten kehittämistoiminnan painopisteinä ja nostaa hallituksen esityksessä selkeämmin yritystoiminnan kehittämisavustusten painopisteeksi.

Yritystoiminnan kehittämisavustuksia ei tule myöntää hankkeille, jotka lisäävät olennaisesti ympäristökuormitusta.

Hallinnollinen taakka

Pienille avustuksille (10 000-100 000 €) tulee asetuksella säätää yksinkertaistettu haku-, maksatus- ja raportointimenettely, joka ei lisää pk-yritysten hallinnollista taakkaa.

Kokonaisavustuksen jakautumista kustannuspaikoille tulisi voida muuttaa hankkeen kuluessa nykyistä joustavammin siten, että sinänsä hyväksyttäviä kustannuksia ei hylättäisi vain sillä perusteella, että kustannuspaikkajakoa koskeva muutosilmoitus on tullut myöhässä.

Siirryttäessä uuteen rahoituskauteen tarvitaan siirtymäsäännös, joka mahdollistaa edellisen kauden hankkeen jatkamisen joustavasti uudella rahoituskaudella ilman uutta hakemusta.

Yrityksille tulee myös antaa neuvontaa eri tukimuodoista ja niiden yhdistämismahdollisuuksista tai -rajoitteista kokonaiskuvan muodostamiseksi rahoitusmahdollisuuksista. Asia tulee käsitellä lakiehdotuksessa ja lisätä esimerkiksi ELY-keskusten tehtäviin.

Avustuksen käyttö asiantuntijapalveluihin

Lakiehdotuksen mukaisesti avustusta voi käyttää asiantuntijapalvelujen ostoon. Tätä kriteeriä tulee täydentää siten, että avustusta voi käyttää myös asiantuntijapalveluihin EU-rahoitushakemuksen tekemiseksi.

Start-up-vaiheen yritysten toiminnan kehittämisen tuki

Lakiehdotuksessa rajataan avustuksen myöntäminen yrityksille, joilla on edellytykset jatkuvaan kannattavaan toimintaan. Start-up-vaiheen yritykselle tämä voi olla hankala todistaa. Kuitenkin avustusten tarkoituksena on pienten yritysten riskipitoisten hankkeiden (radikaalien innovaatioiden) tukeminen. Lakiehdotusta tulee kehittää siten, että myös nuorten start-up-yritysten on mahdollista hakea ja saada avustusta.

Investointiavustukset pilotti- ja demonstraatiovaiheen hankkeisiin

Uusien teknologioiden ja toimintamallien testausta ja referenssihankkeiden toteutusta tulee tukea myöntämällä kehittämisavustusta pilotti- ja demonstraatiohankkeisiin.

Business Finlandin rooli

Lakiesityksen mukaan Business Finlandin rooli välittävänä toimielimenä loppuisi. Business Finland on kuitenkin Suomen paras osaja innovaatorahoituksessa ja kansallisena toimijana kykenee parhaiten varmistamaan tasapuoliset toimintatavat koko maassa. Business Finlandin tulisi säilyä välittävänä toimielimenä ainakin isojen avustusten (esimerkiksi yli 200 000 €) käsittelyssä.

Keskisuurten ja suurten yritysten tukeminen

Kiitämme hallituksen esityksessä linjattua periaatetta, jonka mukaan avustusta voi myöntää myös suurten yritysten investointihankkeisiin. Linjausta tulisi kuitenkin voida käyttää koko

maassa ns. Mittelstand-yritysten kasvun vauhdittamiseksi. Näillä pk-rajat ylittävillä yrityksillä on parhaat edellytykset kasvuun ja kansainvälistymiseen.

Poikkeusolojen koronatukien huomiointi

Korona-aikana jaettujen poikkeustukien ei tule rajoittaa yritysten mahdollisuutta saada yritysten kehittämisavustusta esimerkiksi de minimis-säännön perusteella.

Kunnioitavasti
Teknologiateollisuus ry

Matti Mannonen, johtaja, Uuden luominen
puh. 040 544 7047
etunimi.sukunimi@teknologiateollisuus.fi